

21.9.2012

YHTEISTOIMINTANEUVOTTELU OULUN HALLINTO-OIKEUDESSA

Aika	Perjantai 21.9.2012 klo 10.00–11.50	
Paikka	Oulun hallinto-oikeus	
Osallistujat	Heikki Liljeroos, pj	Oikeusministeriö
	Ahti Penttinen	Oikeusministeriö
	Ann-Mari Pitkäranta	Oikeusministeriö
	Satu-Maaria Natunen, siht.	Oikeusministeriö
	Marja Mattila	Oulun hallinto-oikeus
	Harri Westerholm	Oulun hallinto-oikeus
	Rauno Selenius	JUKO ry
	Kirsi Venäläinen	Suomen Lakimiesliitto ry
	Pirjo Lappalainen	Palkansaajajärjestö Pardia ry
	Tuija Heino	OHK ry
Oulun hallinto-oikeuden henkilökunta		

1. Kokouksen avaus

Apulaisosastopäällikkö Heikki Liljeroos avasi tilaisuuden kello 10. Liljeroos totesi, että tilaisuudessa on kyse yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain mukaisesta neuvottelusta.

Tilaisuuteen oli toimitettu elokuun lopulla kutsu Oulun hallinto-oikeuden henkilökunnalle. Kutsu toimitettiin myös JUKOn, Pardian ja JHL:n edustajille, ja heille varattiin tilaisuus osallistua neuvotteluun.

Todettiin, että Liljeroos toimii tilaisuuden puheenjohtajana. Tilaisuudesta pitää pöytäkirjaa ylitarkastaja Satu-Maaria Natunen. Sovittiin, että pöytäkirjan allekirjoittavat Liljeroos, ylituomari Marja Mattila sekä järjestöjen edustajat Rauno Selenius (JUKO), Pirjo Lappalainen (Pardia) ja Tuija Heino (OHK).

2. Asian tausta

Liljeroos kertoi hovi- ja hallinto-oikeuksien rakenneuudistuksen vaiheesta. Oikeusministerin tekemän linjauksen mukaan Rovaniemen ja Oulun hallinto-oikeudet yhdistetään, ja

uuden tuomioistuimen sijaintipaikka on Oulu. Samoin yhdistetään Kouvolan ja Kuopion hallinto-oikeudet sekä Kouvolan ja Itä-Suomen hovioikeudet, ja molempien tuomioistuinten sijaintipaikaksi tulee Kuopio.

Ministerin linjausta käsittelevät kesäkuussa ensin alueellistamisen koordinaatioryhmä ja sen jälkeen hallinnon ja alueellistamisen ministerityöryhmä, jossa asia oli esillä kaksi kertaa. Ministerityöryhmä linjasi, että hanketta viedään eteenpäin oikeusministerin linjaamalla tavalla.

Oikeusministeriössä on valmisteltu kehittämispäällikkö Ann-Mari Pitkärannan johdolla hallituksen esitystä eduskunnalle laeiksi hovioikeuslain ja hallinto-oikeuslain sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta. Esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle 25. lokakuuta. HE-luonnos on lähtenyt lausuntokierrokselle 20. syyskuuta, ja lausuntojen määräpäivä on 28. syyskuuta. Lausuntoa pyydetään rakenneuudistuksen kohteena olevilta tuomioistuimilta. Lausunnonantoaika on varsin lyhyt, koska hanke on kiireellinen. Tarkoituksena on, että uudistus voisi tulla voimaan 1.1.2014.

Yt-neuvottelut on käynnistetty jo Kouvolan hallinto-oikeudessa ja hovioikeudessa sekä Rovaniemen hallinto-oikeudessa. Lokakuussa ne käynnistyvät Kuopion hallinto-oikeudessa ja Itä-Suomen hovioikeudessa. Yt-tilaisuuksissa on tarkoitus kertoa virastojen henkilökunnalle hankkeen valmisteluvaiheesta ja jatkosuunnitelmista sekä kysyä henkilöstön näkemyksiä etenkin niissä virastoissa, joiden henkilökunta siirtyy toiselle paikkakunnalle. Oulun hallinto-oikeuden henkilökunnan työpaikka säilyy Oulussa, jonne myös Rovaniemen hallinto-oikeuden henkilökunnalle tarjotaan mahdollisuutta siirtyä. Ministeriön näkemys on se, että virastot yhdistyvät konkreettisesti pian sen jälkeen kun ne on yhdistetty hallinnollisesti.

Oikeusministeriö on asettamassa hankkeeseen projektiorganisaatiota, jolla on neljä alaryhmää. Niistä säädösryhmä on valmistellut hallituksen esityksen ja valmistelee myös tarvittavat asetusmuutokset. Henkilöstöryhmä miettii uusien virastojen henkilöstömäärää ja -rakennetta sekä sitä, miten voidaan edesauttaa henkilöstön siirtymistä uudelle työskentelypaikkakunnalle tai löytää uusi työpaikka niille, jotka eivät halua siirtyä. Rakenneuudistus koskettaa virastotasolla noin 200 henkilöä.

Kolmantena alaryhmänä toimii toimitilaryhmä, joka selvittää, millaisia tiloja yhdistyvät virastot tarvitsevat. Toimitilat suunnitellaan oikeusministeriön toimitilastrategian mukaisesti, mikä tarkoittaa todennäköisesti tilatehokkuuden lisäämistä ja toimitilojen tiivistämistä. Oulun hallinto-oikeuden talossa on saatavilla lisää tilaa Senaatti-kiinteistöiltä kasvavan tuomioistuimen tarpeisiin. Oulun hallinto-oikeudesta toimitilaryhmään nimetään hallintopäällikkö Harri Westerholm.

Neljäs alaryhmä, muutoshallinta- ja viestintäryhmä, suunnittelee uudistukseen liittyvän koulutuksen ja viestintästrategian. Myös siinä on mukana asianomaisten tuomioistuinten edustajia.

Ryhmien on tarkoitus aloittaa työnsä syys-lokakuussa.

Oikeusministeriön ja järjestöjen edustajat esittäytyivät.

3. Henkilöstön asema

Hallitusneuvos Ahti Penttinen kertoi henkilöstön asemasta hallinto-oikeuksien rakenneuudistuksessa.

Menettelyjä ja mahdollisuuksia ohjaavat voimassa oleva lainsäädäntö ja sen nojalla annetut asetukset, määräykset, ohjeet ja sopimukset. Keskeisiä säännöksiä ovat perustuslaki, valtion virkamieslaki ja -asetus, yhteistoimintalaki, laki tuomareiden nimittämisestä sekä ao. organisaatiolait, esimerkiksi hovioikeuslaki ja -asetus sekä hallinto-oikeuslaki ja -asetus.

Toimintatapojen yhtenäistämiseksi valtionhallinnossa valtioneuvosto antoi vuonna 2006 periaatepäätöksen valtion henkilöstön aseman järjestämisestä organisaation muutostilanteissa. Periaatepäätöstä on saatujen kokemusten perusteella päivitetty 26.1.2012 annetulla periaatepäätöksellä. Valtiovarainministeriö on antanut päätöksen muutosten johtamisesta ja muutosturvasta valtionhallinnossa 15.2.2012. Oikeusministeriö on vahvistanut muutostilanteiden henkilöstöpoliittiset periaatteet oikeusministeriössä ja hallinnonalalla 22.10.2009 (24/129/2009) ja päivittänyt niitä 15.5.2012.

Oulun hallinto-oikeuden henkilökuntaa ei erikseen siirretä uuteen yhdistyvään hallinto-oikeuteen, vaan lähtökohta on, että Rovaniemen hallinto-oikeuden koko henkilökunta siirretään Oulun hallinto-oikeuteen. Rovaniemeltä Ouluun siirtyvien on annettava viran siirtoon suostumuksensa. Tuomarit voidaan kuitenkin perustuslain 103 §:n nojalla siirtää ilman suostumustaan toiseen virkaan, jos siirto aiheutuu tuomioistuineläytöksen uudelleen järjestämisestä.

Uudelle työssäkäyntipaikkakunnalle siirtyvien virkamiesten on mahdollista saada verotuksessa työasuntovähennystä ja työnantajalta muuttokustannusten korvausta. Jos henkilö ei muuta Ouluun, vaan käy jatkossa Rovaniemen seudulta töissä Oulussa, etätyömahdollisuudelle voi tulla käyttöä enenevissä määrin. Etätyö ei toisaalta sovi kaikkeen työhön.

Niille, jotka eivät halua tai pysty siirtymään Ouluun, yritetään löytää uusi työpaikka. Henkilöt saavat virkakortit, joilla he pääsevät hakemaan Heli-rekrytointijärjestelmässä valtion avoimia työpaikkoja ennen kuin ne menevät julkiseen hakuun. Virkamies voidaan siirtää myös määräajaksi työskentelemään muun työnantajan kuin valtion palvelukseen, ja hänen on mahdollista kouluttautua työnantajan tuella uusiin tehtäviin.

Jos henkilö ei siirry uudelle työssäkäyntipaikkakunnalle eikä hänelle löydy uutta työpaikkaa, hänen on mahdollista saada irtisanoutumiskorvaus.

Penttinen totesi, että henkilöstöryhmän työ painottuu vuoteen 2013.

Liljeroos totesi, että oikeusministeriö ottaa käyttöön täyttölupamenettelyn hallinnonalan virastoissa Rovaniemen seudulla. Vapautuviin virkoihin on mahdollisuus päästä niillä Rovaniemen hallinto-oikeuden virkamiehillä, jotka eivät siirry Ouluun.

Ketään vakituksessa virassa olevaa ei uudistuksen takia irtisanota, vaan kaikille taataan työpaikka, ensisijaisesti Oulussa. Tuomarit siirretään ja nimitetään nimittämislaisissa määrättyssä järjestyksessä Oulun tuomarinvirkoihin. Keskustelua on herättänyt määräaika-

ten asema. Se riippuu siitä, millainen tulee olemaan uuden, yhdistyvän tuomioistuimen henkilöstömäärä ja -rakenne. Asia selviää valmistelutyön aikana.

Liljeroos totesi, että Oulun hallinto-oikeuden henkilökuntaa muutoksessa koskettavat konkreettisesti toimitila-asiat, tehtävien jako, arkistokysymykset ja vireillä olevien asioiden hoitaminen. Oulun ja Rovaniemen hallinto-oikeuksien tulisi neuvotella näistä asioista keskenään.

4. Keskustelu

Ylituomari Mattila totesi, että kun toinen hallinto-oikeuden ylituomarin viroista lakkaa, se pitäisi muuttaa joksikin toiseksi viraksi. Sekä Rovaniemen että Oulun hallinto-oikeuksien ylituomarit ovat toimineet myös jaoston puheenjohtajina, mihin tehtävään on mennyt paljon aikaa. Yhdistetty tuomioistuin on niin iso, ettei sen ylituomari tee ehkä lainkaan lainkäyttötyötä.

Liljeroos totesi, että Rovaniemen hallinto-oikeuden ylituomari siirretään ja nimitetään ylituomarin virkaan Oulun hallinto-oikeuteen. Oulun hallinto-oikeuden nykyisen ylituomarin Marja Mattilan jäätyä eläkkeelle vuoden 2012 lopussa hänen virkansa täytetään määräaikaista, ja se lakkautetaan vuoden 2014 budjetissa. Todennäköisesti virka muutetaan hallinto-oikeustuomarin viraksi, ja siinä vaiheessa arvioidaan, minne virka sijoitetaan.

JUKOn edustaja Rauno Selenius totesi, että olisi mietittävä myös sitä, millaista johtajuutta uudessa virastossa halutaan. Johtajan vastuun kasvamisen on näyttävä hänen palkkauksessaan.

Penttinen totesi, että päälliköiden palkkaus on määritelty johdettavan viraston koon perusteella. Myös Y-sopimusallalla tietyt tehtäväkohtaiset palkat riippuvat viraston henkilöstömäärästä.

Ylituomari Mattilan mukaan rakenneuudistuksen yhteydessä tulisi tarkastella kaikkien hallinto-oikeuksien henkilöstörakennetta. Esimerkiksi Kuopion hallinto-oikeuden henkilöstörakenne on paljon tuomaripainotteisempi kuin Oulun.

Kehittämispäällikkö Pitkäranta totesi, että hallintotuomioistuinten mittaristohankkeessa on tarkasteltu kaikkia hallinto-oikeuksia. Tavoitteena on aiempaa tuomaripainotteisempi rakenne, joka on jo saavutettu hyvin esimerkiksi Kuopiossa ja Hämeenlinnassa. Kansliahenkilökunnan rooli lainkäytön välittömänä tukena tulee vahvistumaan. Virkamääriä tulisi tarkastella kokonaisuutena ja tilaisuuden tullen muuttaa virkarakennetta. Oulun hallinto-oikeuden tapauksessa asiaan vaikuttaa sekin, kuinka paljon Rovaniemeltä siirtyy henkilökuntaa. Esimerkiksi Rovaniemen hallinto-oikeuden esittelijöistä valtaosa on jo hakeutunut muualle.

Virkarakennettakin Oulun ja Rovaniemen hallinto-oikeuksien olisi hyvä suunnitella yhdessä ja tuoda näkemyksensä ministeriön tietoon. Isossa yksikössä henkilöillä on mahdollisuus erikoistua aiempaa enemmän, mikä voi tehdä työn vähemmän raskaaksi kuin ennen.

Rakenneuudistusta koskevassa hallituksen esityksessä on arvioitu, että uudistuksen henkilöstövaikutus on pitkällä aikavälillä 20 henkilötyövuotta. Säästön on laskettu syntyvän siitä, että yhdistettävien hallinto-oikeuksien päällekkäisiä toimintoja karsitaan. Henkilökunnan taholta epäiltiin, onko yhdistyvässä virastossa löydettävissä päällekkäisiä toimintoja. Henkilökunnan mukana Rovaniemeltä siirtyy Ouluun myös heidän työnsä.

Palkansaaajajärjestö Pardia ry:n edustaja Pirjo Lappalainen tiedusteli, onko 20 htv:n säästössä eritelty kansliahenkilökunnan osuutta. Liljeroos totesi, että näin ei ole tehty. Htv-säästöt voivat syntyä esimerkiksi virastopalveluista, kirjaamopalveluista ja hallintopäälliköiden määrän vähenemisestä.

Tiedusteltiin, onko hallinto-oikeuksien säästöt tarkoitus kohdentaa vain muutosvirastoihin, vai tarkastellaanko hallintotuomioistuimia tässä yhteydessä laajemmin. Pelkona on, että jos ja kun kaikki Rovaniemen hallinto-oikeuden työntekijät eivät siirry Ouluun, virkojen kokonaismäärä uudessa virastossa vähenee.

Liljeroos totesi, että asetettavassa projektissa on tarkoituksena tarkastella pelkästään muutoksen kohteena olevia virastoja, niiden henkilöstön määrää ja rakennetta. Tuloneuvotteluissa käydään läpi kaikkien tuomioistuinten henkilöstörakennetta vuosittain. Kaikkien tuomioistuinten osalta tavoitteena on resurssien oikea kohdentaminen ja oikeankokoinen henkilöstö suhteessa asioiden määrään ja laatuun. Luomalla hallinto-oikeuksien työmäärää kuvaavien mittareiden väliset painokertoimet pyritään saamaan työmäärä vertailukelpoiseksi eri asiaryhmien välillä.

Tavoitteena uudistuksessa on lainkäytön laadun ja yhdenmukaisuuden toteuttaminen sekä isojen yksiköiden muodostaminen niin, että tuomioistuimissa on samantyyppiset asiarakenteet ja mahdollisuus erikoistua. Toisaalta toiminnot on sopeutettava resurssien mukaisiksi. Tuomioistuinlaitokseen kohdistuu vuonna 2013 neljän miljoonan euron leikkausvaatimus kuluvaan vuoteen verrattuna. Rakenneuudistus on yksi keino saada toimintaa tehokkaammaksi ja tuottavammiksi. Henkilötyövuosia ei kuitenkaan ole itsetarkoitusta lähtien leikkaamaan.

Selenius kertoi, että syyttäjälaitoksessa tarkastellaan säännöllisesti, kuinka paljon virastoissa on syyttäjiä suhteessa kansliahenkilökunnan määrään. Tätä tietoa käytetään mietittäessä, minkä ammattikunnan edustaja virastoon palkataan, kun joku lähtee eläkkeelle. Näin tulisi olla myös tuomioistuinlaitoksessa. Menettely edellyttää yhteistyötä työnantajan ja henkilöstöjärjestöjen välillä.

Henkilökunnasta todettiin, että matkakäräjiä tulee jatkossa aiempaa enemmän, kun hallinto-oikeuden tuomiopiiri kasvaa. Se merkitsee resurssitarpeen kasvua. Tiedusteltiin, säilyykö Rovaniemellä istuntopaikka.

Pitkäranta totesi, että HE-luonnoksen mukaan tuomioistuimella säilyisi Rovaniemellä pysyvä istuntopaikka, muttei henkilöstöä. Toisaalta videoneuvottelutekniikkaa olisi hyvä hyödyntää aiempaa enemmän. Oikeusministeriön videoneuvottelutyöryhmässä on kartoitettu videoneuvottelun käytön lainsäädännöllisiä esteitä. Liljeroos katsoi, että videoneuvottelulaitteet olisi otettava hallinto-oikeudessa normaaliksi, lähes päivittäin käytettäväksi työvälineeksi. Toistaiseksi hallinto-oikeuksissa on käytetty videoneuvottelulaitteita erittäin vähän.

Henkilökunnan puolelta todettiin, että jos videoneuvottelujen käyttöä lisätään, laitteiden käyttöönkin on resursoitava työvoimaa. Tehtävät muuttuvat viraston kasvaessa. Pienessä virastossa yksi henkilö saattaa tehdä neljää eri tehtävää, kun taas isommassa virastossa esimerkiksi atk-henkilö keskittyy pelkästään atk:hon. Toisaalta puhelimitse ja videoneuvottelun kautta tapahtuva kuuleminen ei nykylain mukaan ole välitöntä kuulemistä. Monessa tilanteessa kuultavia kuullaan laajasti, ja siihen nämä välineet eivät sovi.

Liljeroos totesi, että hallintolainkäyttölakiin tullaan esittämään muutosta, niin että todistajaa tai muuta kuultavaa voitaisiin kuulla myös käyttäen videoneuvottelua, jos tuomioistuimen harkitsee sen tarkoituksenmukaiseksi.

Selenius totesi, että järjestöt vastustavat hallinto-oikeuksien yhdistämisiä, ja kysyi, mitä mieltä on siirtää henkilökunta Rovaniemeltä Ouluun ja lähteä sitten Oulusta Rovaniemelle usean henkilön voimin, kun asioiden käsittely niin vaatii.

Liljeroos huomautti, että Rovaniemellä järjestetään vuodessa arviolta vain noin 20 suullista käsittelyä. Pitkäranta kertoi, että jos Rovaniemelle jää pysyvä istuntopaikka, nykyiset Rovaniemen hallinto-oikeuden tuomiopiiriin asiat käsitellään jatkossakin Rovaniemellä. On kuitenkin aina harkittava, matkustavatko tuomarit vai asiakkaat. Tuomioistuimen päätettävissä on, miten hyvää palvelua asiakkaille annetaan.

Todettiin, että esimerkiksi Rovaniemen tuomiopiiriin kuuluvista Kemistä ja Tornioista on Ouluun sama matka kuin Rovaniemelle.

Keskusteltiin projektiorganisaatiosta ja tiedonkulusta. Todettiin, että jos henkilöstöryhmään tulisi edustus kaikista muutosvirastoista, ryhmästä tulisi liian iso. Muutoksenhallinta- ja viestintäryhmä seuraa muiden projektin ryhmien toimintaa ja viestii siitä tuomioistuimiin. Ryhmään tulee jäsen ja varajäsen kaikista muutostuomioistuimista.

Liljeroos totesi, että yhdistyvien hallinto-oikeuksien yhteisten työryhmien tulisi miettiä uuden tuomioistuimen resurssitarpeita ja organisaatiota, ja ryhmissä tulisi syntyä työjärjestys tulevalle hallinto-oikeudelle. Oulun ja Rovaniemen hallinto-oikeuksilla olisi hyvä olla myös oma viestintäryhmänsä. Pitkäranta totesi, että yhdistyvien tuomioistuinten olisi tärkeä miettiä yhdessä, miten työ tehdään jatkossa järkevimmin ja helpoiten, ja mitä tieloja siihen tarvitaan.

Tiedusteltiin, millaista tukea ministeriö antaa tuomioistuinten keskinäisiin työryhmiin. Liljeroos totesi, että ministeriö antaa konsultaatioapua, mutta käytännön suunnittelun pitäisi pääsääntöisesti tapahtua virastoissa. Pitkäranta totesi, että henkilöstöryhmän ja toimitalaryhmän työ ohjaa virastojen työtä esimerkiksi niin, että ryhmistä tulee toimeksiantoja selvittää erilaisia asioita.

Kysyttiin, saako hallinto-oikeus lisäresursseja, koska suunnittelutyö vie aikaa, ja asioiden käsittelyajat ovat jo nyt pitkät. Liljeroos totesi, ettei lisäresursseja ole luvassa. Suunnittelutyön kustannuksena on se, että käsittelyajat ehkä pitenevät.

Tiedusteltiin, kuinka moni Rovaniemen hallinto-oikeuden virkamies on siirtymässä Ouluun. Liljeroos kertoi, että yt-tilaisuudessa 20.9. kukaan kansliahenkilökunnan edustaja ei sanonut siirtyvänsä. Virat siirretään joka tapauksessa Ouluun. Rovaniemellä avautu-

neet esittelijänvirat on täytetty määräaikaista. Kun rakenneuudistusta koskeva lainsäädäntö saadaan voimaan, esittelijöiden virkoja voidaan ruveta täyttämään mahdollisesti vakituisesti niin, että virkojen sijoituspaikka on Rovaniemi vuoden 2013 loppuun saakka ja sen jälkeen Oulu. Toisaalta virkojen avautuessa harkitaan, millainen virkarakenne uudessa tuomioistuimessa tulisi olla. Liljeroos totesi, että yhdistyvän tuomioistuimen henkilörakenteesta pitäisi olla varmempaa tietoa alkuvuodesta 2013.

Henkilökunnan puolelta tiedusteltiin myös sitä, minkä niminen uudesta hallinto-oikeudesta tulee. Asian valmistelun aikana on esiintynyt myös nimi Pohjois-Suomen hallinto-oikeus. Liljeroos totesi, että ministeriö esittää tuomioistuimen nimeksi Oulun hallinto-oikeutta. Asian päättää eduskunta.

Liljeroos totesi, että asian valmistelussa pyritään avoimuuteen, ja kysymyksiä saa esittää. Yt-neuvotteluja jatketaan sitä mukaan kun hanke etenee.

Puheenjohtaja päätti tilaisuuden kello 11.50.

Heikki Liljeroos
Oikeusministeriö

Marja Mattila
Oulun hallinto-oikeus

Pirjo Lappalainen
Palkansaajajärjestö Pardia ry

Tuija Heino
Oikeushallinnon Henkilökunta OHK ry

Rauno Selenius
Julkisalan koulutettujen
neuvottelujärjestö JUKO ry